Provincie Noord-Holland

2026 | 58

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 14 september 2026

Onderwerp: Rekenkamer Rapport Stimulering woningbouw. De rol van de provincie in beeld.

Kenmerk: AD/STG

Bijlagen:

- Rekenkamer Rapport Stimulering woningbouw. De rol van de provincie in beeld.
- Begeleidende brief Randstedelijke Rekenkamer aan PS

1. Inleiding

De Randstedelijke Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur (artikel 183 van de Provinciewet). In dit kader heeft de Randstedelijke Rekenkamer het rapport "Stimulering woningbouw, de rol van de provincie in beeld" aan Provinciale Staten aangeboden. Provinciale Staten behandelt rekenkamerrapporten standaard in de betreffende commissie en rondt deze af met een Statenbesluit. Het doel van het onderzoek is om inzichtelijk te maken welke instrumenten de provincies Flevoland, Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland inzetten om woningbouw te stimuleren en knelpunten op te lossen en hoe dit in de praktijk verloopt. Daarbij wordt aangegeven welke verbeteringen mogelijk zijn en wat de provincies van elkaar kunnen leren.

In de begeleidende brief aan Provinciale Staten schrijft de Rekenkamer dat het onderzoek is uitgevoerd naar de inzet van de provincie om woningbouw te stimuleren en knelpunten op te lossen. Op basis van de conclusies doet de Rekenkamer drie aanbevelingen. Aanbeveling 1 en 2 gaan over wat de provincie Noord-Holland zelf anders en nog beter kan doen bij de stimulering van woningbouw. Aanbeveling 3 gaat over gezamenlijke inzet.

De commissie Ruimte heeft op 24 augustus een technische briefing hierover met de Randstedelijke Rekenkamer georganiseerd en in de commissievergadering van 14 september 2026 het rapport besproken en adviseert aan PS te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

2. Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag is: Hoe verloopt de provinciale inzet om woningbouwrealisatie te stimuleren en knelpunten op te lossen?

De centrale onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van vijf deelvragen:

1. Welke overheden, overheidsorganisaties en marktpartijen zijn bij de realisatie van woningbouw betrokken en wat is specifiek de rol van de provincie?

2. Wat zijn de doelen van de provincie op het gebied van woningbouw?

3. Welke instrumenten zet de provincie in om woningbouwrealisatie te stimuleren en knelpunten op te lossen?

4. Hoe verloopt de inzet van de provinciale instrumenten in de praktijk om woningbouwrealisatie te stimuleren en knelpunten op te lossen?

5. Welke verbeteringen zijn mogelijk bij de provinciale inzet om woningbouwrealisatie te stimuleren en knelpunten op te lossen?

De Rekenkamer onderzocht vijf soorten instrumenten waarmee de provincie woningbouw kan stimuleren: subsidies voor extra capaciteit en expertise, subsidies voor het financieren van tekorten bij woningbouw, monitoring van de voortgang bij woningbouw, overleg over de voortgang van woningbouw en onderzoek en kennisdeling. Voor de beantwoording van de onderzoeksvraag is er gebruikgemaakt van onder andere interviews, beleidsdocumenten en een enquête.

3. Conclusies, aanbevelingen en reactie van GS

3.1 Conclusies

De onderzoeksvraag wordt beantwoord aan de hand van één algemene conclusie en vier deelconclusies. De Rekenkamer concludeert in algemene zin dat de provincie Noord-Holland zich actief inzet om woningbouw te versnellen, maar de woningbouwdoelen voor 2030 worden

naar verwachting niet gehaald door hardnekkige knelpunten zoals stikstof, netcongestie, financiële tekorten en beperkte capaciteit bij gemeenten. De provincie kan haar inzet versterken met een meer structurele, langjarige aanpak, betere interne afstemming en verbeterde monitoring. Voor oplossingen is vooral gezamenlijke actie van het Rijk, provincies, gemeenten en marktpartijen nodig. De vier deelconclusies gaan over (1) het doel en aanpak van de provincie, (2) subsidie extra personele capaciteit en onrendabele toppen, (3) monitoring en overleg, (4) kennisdeling

Op basis van de conclusies doet de Rekenkamer drie aanbevelingen. Aanbeveling 1 en 2 gaan over wat de provincie Noord-Holland zelf anders en nog beter kan doen bij de stimulering van woningbouw. De Rekenkamer acht deze aanbevelingen van belang om de doeltreffendheid van de inzet van de provincie verder te verbeteren. Aanbeveling 3 gaat over gezamenlijk inzet.

3.2 aanbevelingen

Aanbeveling 1: Integrale benadering en structurele aanpak

Versterk de provinciale aanpak bij het stimuleren van woningbouw op de volgende onderdelen:

a. Betrek andere beleidsterreinen (zoals natuur, energie en mobiliteit) die van invloed zijn op woningbouw meer structureel en integraal en borg dit in de besluitvorming.

b. Maak duidelijk voor welke knelpunten bij woningbouw de provincie zich meerjarig inzet, hoe de provincie dit wil doen en wat dat oplevert.

c. Verken hoe het instrumentarium van de provincie voor het stimuleren van woningbouw anders en beter kan worden vormgegeven. Breng daarbij verschillende alternatieve beleidsinstrumenten in beeld en geef inzicht in de mate waarin deze instrumenten bijdragen aan de provinciale doelen.

d. Evalueer het instrumentarium periodiek voor meer inzicht in de doeltreffendheid en stuur zo nodig bij.

e. Rapporteer hierover aan Provinciale Staten

Aanbeveling 2: Monitoring en overleg

Zorg voor de juiste voorwaarden om te kunnen sturen op het aantal en het soort woningen dat gerealiseerd moet worden in de provincie Noord-Holland:

a. Verbeter de kwaliteit van de monitors die gebruikt worden om de woningbouwplannen en de woningbouwrealisatie te volgen, bijvoorbeeld door de betaalbaarheid van gerealiseerde woningen inzichtelijk te maken.

b. Blijf concrete acties aan de uitkomsten van de monitors verbinden, als blijkt dat woningbouw achterblijft bij de beoogde doelen, bijvoorbeeld via overleg of een gerichte extra inzet van de provincie.

c. Stimuleer als voorzitter en deelnemer aan de versnellingstafels dat aan de tafels of lokale tafels de PPM wordt gebruikt en concrete woningbouwprojecten besproken worden.

Aanbeveling 3: Optimaliseren gezamenlijke inzet en aanpak

Continueer in IPO-verband het overleg met Rijk en VNG over het optimaliseren van de gezamenlijke aanpak van de woningbouwopgave als één overheid. Doe dit in goed overleg met woningcorporaties en marktpartijen. Zet daarbij in op een langdurige aanpak, waarbij het cruciaal is dat wordt gestreefd naar een slagvaardige samenwerking in toekomstbestendige interbestuurlijke verhoudingen. Maak daarbij gebruik van het rapport 'Samen bouwen aan resultaten' van de Studiegroep Interbestuurlijke Verhoudingen

3.3 reactie GS

Gedeputeerde Staten heeft per brief gereageerd op de conclusies en aanbevelingen genoemd in het rapport. GS heeft in de brief bestuurlijk gereageerd op de conclusies en aanbevelingen. GS deelt de conclusie dat de rol van de provincie beperkt is, maar wel van belang. Op elk van de drie aanbevelingen wordt gereageerd. Voor de volledige reactie van GS zie pagina 47 tot en met 49 van het rapport.

4. Voorstel

De aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer bij het rapport Stimulering Woningbouw, de rol van de provincie in beeld zijn als besluitpunten opgenomen in het ontwerpbesluit met het voorstel deze te onderschrijven, met de opdracht aan GS deze uit te voeren.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

M. Poot, voorzitter Statencommissie Ruimte,

S. Neeskens, griffier Statencommissie Ruimte

Provincie Noord-Holland

2026 | 58

Besluit

Nr. 58-2026

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Statencommissie Ruimte van 14 september 2026;

gelezen het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer, getiteld "Stimulering woningbouw. De rol van de provincie in beeld";

gelet op de bespreking en het advies van de Statencommissie Ruimte van 14 september 2026;

besluiten:

GS op te dragen uitvoering te geven aan de volgende aanbevelingen:

1. Versterk de provinciale aanpak bij het stimuleren van woningbouw op de volgende onderdelen:

    a. Betrek andere beleidsterreinen (zoals natuur, energie en mobiliteit) die van invloed zijn op woningbouw meer structureel en integraal en borg dit in de besluitvorming.
    b. Maak duidelijk voor welke knelpunten bij woningbouw de provincie zich meerjarig inzet, hoe de provincie dit wil doen en wat dat oplevert.
    c. Verken hoe het instrumentarium van de provincie voor het stimuleren van woningbouw anders en beter kan worden vormgegeven. Breng daarbij verschillende alternatieve beleidsinstrumenten in beeld en geef inzicht in de mate waarin deze instrumenten bijdragen aan de provinciale doelen.
    d. Evalueer het instrumentarium periodiek voor meer inzicht in de doeltreffendheid en stuur zo nodig bij.
    e. Rapporteer hierover aan Provinciale Staten.

2. Zorg voor de juiste voorwaarden om te kunnen sturen op het aantal en het soort woningen dat gerealiseerd moet worden in de provincie Noord-Holland:

    a. Verbeter de kwaliteit van de monitors die gebruikt worden om de woningbouwplannen en de woningbouwrealisatie te volgen, bijvoorbeeld door de betaalbaarheid van gerealiseerde woningen inzichtelijk te maken.

b. Blijf concrete acties aan de uitkomsten van de monitors verbinden, als blijkt dat woningbouw achterblijft bij de beoogde doelen, bijvoorbeeld via overleg of een gerichte extra inzet van de provincie.
c. Stimuleer als voorzitter en deelnemer aan de versnellingstafels dat aan de tafels of lokale tafels de PPM wordt gebruikt en concrete woningbouwprojecten besproken worden.

3. Continueer in IPO-verband het overleg met Rijk en VNG over het optimaliseren van de gezamenlijke aanpak van de woningbouwopgave als één overheid. Doe dit in goed overleg met woningcorporaties en marktpartijen. Zet daarbij in op een langdurige aanpak, waarbij het cruciaal is dat wordt gestreefd naar een slagvaardige samenwerking in toekomstbestendige interbestuurlijke verhoudingen. Maak daarbij gebruik van het rapport 'Samen bouwen aan resultaten' van de Studiegroep Interbestuurlijke Verhoudingen.

Haarlem, 5 oktober 2026

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

statengriffier,